

INFORME COMARCAL

Análise estratégica DAFO

DEBILIDADES | AMEAZAS | FORTALEZAS | OPORTUNIDADES

TERRA DE MELIDE

DIAGNOSE PROXECTO COMPARTIMOS PLAN

2017 – 2018

Servizo de Acción Social, Cultura e Deportes

Sección de Servizos Sociais

Deputación da Coruña

Redacción:

Equipo técnico DELOGA / Desenvolvemento Local Galego S.L.

ÍNDICE

1. Introducción	4
2. Que é unha DAFO	4
3. Metodoloxía da análise DAFO da comarca.....	5
Infografía da metodoloxía.....	5
Axentes participantes	6
Matriz DAFO.....	7
4. Análise estratéxica DAFO	8
5. Conclusións: retos e estratexias na comarca.....	16

1. Introducción

En sintonía coas directrices e normativas que en materia de igualdade de xénero levan marcando as administracións a nivel europeo, estatal e autonómico nas últimas décadas, as deputacións e concellos, como entidades locais máis próximas á cidadanía, deben asumir o compromiso de velar pola consecución da igualdade de trato e oportunidades entre mulleres e homes, e ao mesmo tempo evitar ou corrixir calquera discriminación por razón de sexo.

A posta en marcha de plans de igualdade municipais supuxo un antes e un despois na planificación estratéxica das políticas de igualdade, dando visibilidade a estas dentro das políticas públicas locais. Entendemos os plans de igualdade como instrumentos que permiten desenvolver accións específicas en favor da igualdade, pero tamén posibilitan crear estruturas de coordinación entre diferentes axentes de cara a poder instaurar a igualdade como un eixo transversal.

A través desta diagnose o que se pretende é comprobar en que estado se encontran as políticas de igualdade e de prevención da violencia de xénero nas diferentes comarcas da provincia da Coruña, tendo en conta os seus concellos integrantes. Neste caso, a análise céntrase na comarca da Terra de Melide, realizando un compendio da situación dos catro concellos que a compoñen: Melide, Santiso, Sobrado e Toques.

Para facilitar a análise elixiuse a ferramenta DAFO, xa que permite concentrar a información acerca dos puntos fortes e puntos febles no tocante á igualdade. Así, a través deste instrumento, realizouse unha diagnose estratéxica da comarca que será o punto de partida para a planificación de actuacións encamiñadas a corrixir aqueles aspectos que non están contribuíndo ao fomento da igualdade e á loita contra a violencia de xénero, e preservar aquelas dinámicas que resultan axeitadas¹.

2. Que é unha DAFO

As siglas DAFO correspóndense coas palabras Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades. As dúas primeiras fan referencia a aspectos negativos ou con posibilidade de mellora, e as dúas últimas a factores positivos ou puntos fortes, susceptibles de manter.

Na DAFO abórdanse dous niveis de análise: análise interna e análise externa. Na análise interna o obxectivo é visibilizar as debilidades e as fortalezas que ten a propia organización, neste caso a administración local. As primeiras terán que corrixirse, e as segundas impulsarse. Na análise externa, inclúense todos aqueles aspectos que non dependen directamente da organización, pero que igualmente lle afectan, e neste senso, a estratexia que se deseñe terá que procurar combater as ameazas e aproveitar as oportunidades.

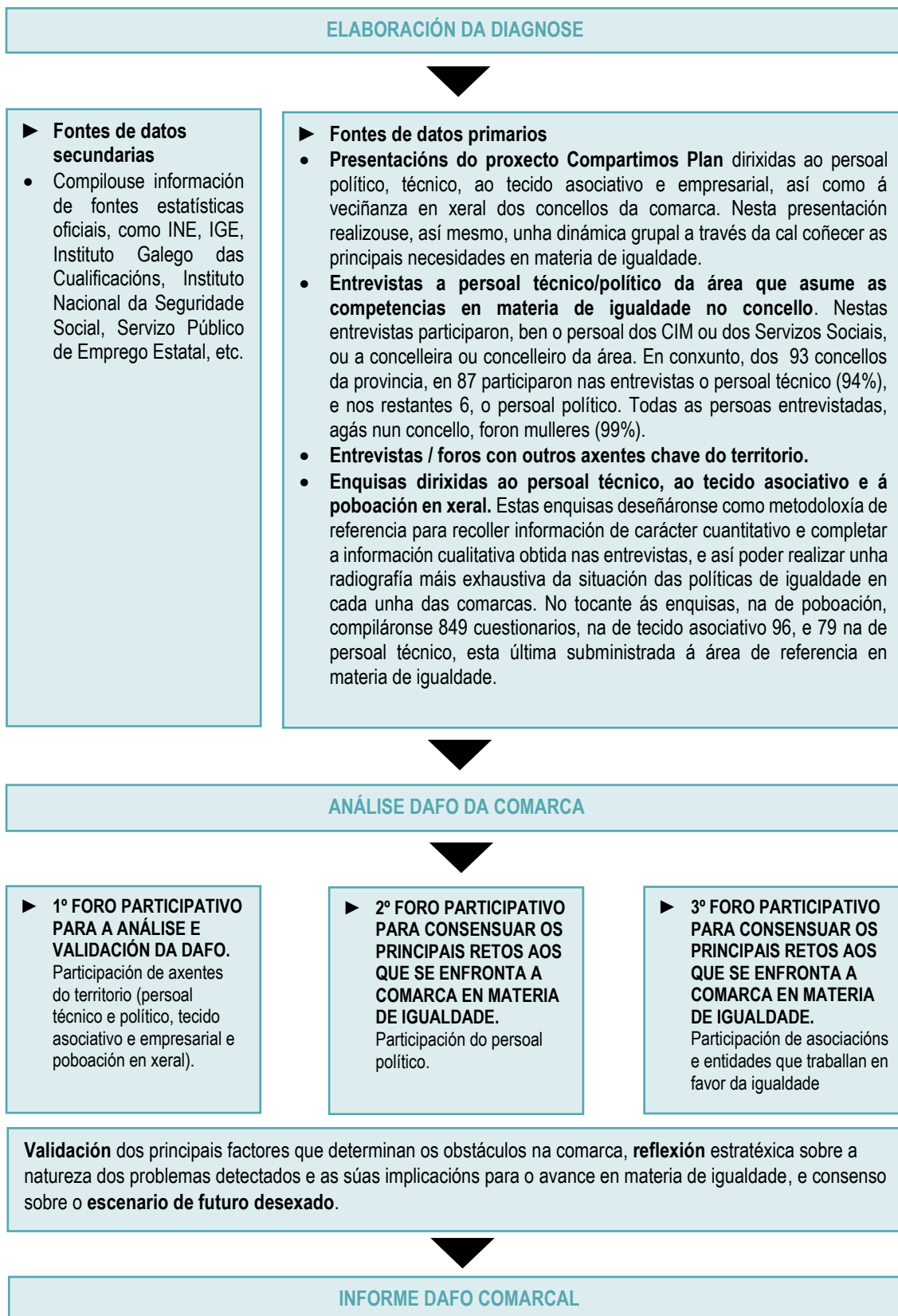
Unha vez recollidas todas estas debilidades, fortalezas, ameazas e oportunidades, estas represéntanse nunha matriz, a partir da cal poder definir os obxectivos estratéxicos e traballar no deseño da futura estratexia de igualdade.

---

¹ Os datos que se recollen nesta análise DAFO teñen como marco temporal os anos 2017-2018 empregando en todos os casos as fontes de información máis recentes nese momento. Para un maior achegamento á información recollida poden consultarse os diferentes capítulos da diagnose de Compartimos Plan.

3. Metodoloxía da análise DAFO da comarca

Infografía da metodoloxía

Axentes participantes

Os foros de diagnose da comarca da Terra de Melide resultaron ter unha participación menor que noutras comarcas, pero aínda así conseguiuase que houbera representación de todos os concellos, e participación tamén do tecido asociativo. O proceso de validación da DAFO xerou un debate enriquecedor ao redor dos retos en materia de igualdade na comarca, realizando as persoas asistentes distintas achegas.

Táboa 1.

Número de persoas participantes segundo entidade

Entidades participantes	Número de persoas
Tecido asociativo	3
Concello de Sobrado	3
Concello de Melide	2
Concello de Santiso	1
Concello de Toques	1
Total	10

► Fonte: elaboración propia a partir dos listados de asistencia aos foros de diagnose.

Se temos en conta o tipo de persoal que acudiu aos diferentes foros desagregado por sexo, observamos que houbo unha representación maioritaria de mulleres, acadando elas unha porcentaxe do 80% e os homes un 20%.

Táboa 2.

Número de persoas asistentes segundo tipoloxía de persoal e sexo.

Tipoloxía de persoal	Mulleres	Homes
Tecido asociativo	1	2
Persoal político	0	0
Persoal técnico	7	0
Total	8	2

► Fonte: elaboración propia a partir dos listados de asistencia aos foros de diagnose.

Como se pode observar no gráfico, non acudiu ningún cargo electo, pero si persoal técnico, fundamentalmente representado polas persoas que traballan nas áreas que asumen as competencias en materia de igualdade, e asociacións relacionadas cos ámbitos forestal, cultural e turístico.

A combinación de persoal técnico e tecido asociativo fai que o proceso de validación da DAFO non sexa unilateral, senón que se teñan en conta a diferentes axentes. Aínda así, bótase en falta a participación do persoal político, que é quen pode apostar por introducir as políticas de igualdade dentro da axenda política do propio concello.

Matriz DAFO

DEBILIDADES	AMEAZAS
A igualdade ocupa un papel secundario nas estruturas de goberno.	Baixo nivel de formación da poboación.
Falta de persoal especializado e específico (axente de igualdade).	Alta pervivencia de estereotipos e roles sexistas.
Falta de coordinación interdepartamental que dificulta a transversalidade.	Alto índice de envellecemento e de dependencia global.
Baixa cultura da avaliación.	Escaseza de servizos de transporte público.
Dificultades para detectar e intervir en casos de violencia de xénero.	Baixa taxa de denuncias de violencia de xénero.
Falta de colaboración co tecido asociativo.	Escaseza de asociacións que traballen en prol da igualdade.
Falta de formación de persoal técnico.	Perda de poboación.
Falta de coordinación con outras administracións.	Alto índice de penalizacións profesionais ao casarse, ter parella e/ou fillos/as.
Dependencia económica de subvencións.	Escasa participación da poboación nas actividades dos concellos.
	Baixa inserción laboral das mulleres.
	Escaso emprego das novas tecnoloxías.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
Compromiso do persoal político coa igualdade.	Importante rede de recursos de acollemento para mulleres vítimas de violencia de xénero e fillos/as.
Existencia de referencias de coordinación interinstitucional para casos de violencia de xénero.	Existencia dun Protocolo de Coordinación e Cooperacións Institucional fronte a Violencia de Xénero da Comunidade Autónoma de Galicia.
Representación equilibrada entre mulleres e homes nas alcaldías e nos equipos de goberno.	Desenvolvemento do Plan de transporte público de Galicia.
Existencia dun servizo especializado.	Incentivos e bonificacións á contratación laboral dos que son beneficiarias ás mulleres.
Posibilidade de contar con orzamentos propios dedicados a igualdade.	Incremento dos orzamentos estatais, autonómicos e provinciais para Igualdade e Violencia de Xénero.
Emprego das redes sociais para a difusión das actividades.	Estratexias marco da Xunta de Galicia en materia de igualdade (Plan estratéxico, conciliación, coeducación, formación, inserción laboral, etc.).
	Maior sensibilidade entre a poboación das desigualdades de xénero nos últimos anos.

4. Análise estratéxica DAFO

A continuación recóllense os factores da análise DAFO agrupados en debilidades, fortalezas, ameazas e oportunidades; que foron validados:

DEBILIDADES

D1. A igualdade ocupa un papel secundario nas estruturas de goberno.

En **ningún dos 4 concellos existe unha concellería de igualdade individualizada ou específica**. En dous deles noméase a igualdade dentro de concellarías multicompetenciais, ligadas a Benestar Social e nos outros dous concellos unicamente existe a concellería de Servizos Sociais. Polo tanto, parece que en todos os concellos da comarca a igualdade non ocupa un papel central dentro das políticas municipais. Nomear e visibilizar a igualdade situándoa en lugares centrais nas administracións, axuda a corrixir de maneira máis eficaz as desigualdades de xénero presentes na nosa sociedade. Polo tanto, outorgarlle un papel principal ou secundario dentro das administracións locais condiciona os avances que se podan desenvolver nos próximos anos nesta materia.

D2. Falta de persoal especializado e específico (axente de igualdade).

Aínda que **en 3 dos 4 concellos da comarca o persoal conta con experiencia acreditada no traballo en igualdade, en ningún dos concellos cóntase con persoal específico, é dicir, coa figura de axente de igualdade**. O certo é que a través desta diagnose comprobouse que naqueles concellos que contan con persoal específico existe un maior desenvolvemento das políticas locais de igualdade, polo seu papel dinamizador, polo que é un factor a ter moi en conta.

D3. Falta de coordinación interdepartamental que dificulta a transversalidade.

En **ningún dos catros concellos da comarca existen estruturas coordinación interdepartamental, situación que dificulta a implantación e a consecución dunha estratexia transversal**. Así, a pesar de que tres dos concellos da comarca contemplan nos seus plans de igualdade unha liña dedicada á transversalidade, en ningún deles acádase. A transversalidade de xénero ou mainstreaming de xénero supón situar a igualdade entre mulleres e homes como parte da axenda de tódalas políticas públicas, e para acadar a transversalidade a nivel municipal, é necesario establecer unha coordinación entre os diferentes departamentos locais, de tal maneira que a perspectiva de xénero non soamente se encontre nas áreas de servizos sociais, senón tamén en emprego, cultura, deportes, urbanismo, administración, etc. En ningún Concello da comarca existe coordinación interdepartamental.

D4. Falta de coordinación con outras administracións.

Comprobamos segundo o aportado polos distintos axentes participantes no estudo de diagnose, que as iniciativas de coordinación entre as diferentes administracións da comarca son escasas, polo que sería conveniente estudar en maior medida a posibilidade de coordinar conxuntamente algúns dos servizos ofrecidos para a optimización de recursos, que na maioría dos concellos son limitados.

D5. Baixa cultura da avaliación.

O seguimento e a avaliación dos plans e políticas de igualdade son procesos que permiten examinar os progresos, e identificar e anticipar posibilidades de mellora de cara ao futuro. A existencia ou non dun sistema de avaliación e dunha programación anual pode determinar tamén en certa medida o éxito ou o fracaso do plan e das políticas de igualdade a implementar en cada concello.

Na comarca da Terra de Melide observamos que soamente un concello ten cultura de avaliación, polo que **3 dos 4 concellos da comarca non se rexistran sistemas de avaliación das políticas de igualdade**.

D6. Dependencia económica de subvencións.

A pesar de que en ata 3 concellos da comarca cóntase con recursos económicos para desenvolver accións en materia de igualdade e prevención de violencia de xénero, o certo é que todos os concellos rexistran

unha gran dependencia das subvencións que reciben doutras administracións, como a Deputación da Coruña ou a Xunta de Galicia, para desenvolver accións de igualdade ou de prevención de violencia de xénero. Ademais, segundo a valoración que fai o persoal técnico sobre a **adecuación de recursos económicos nas áreas de igualdade, esta percíbese como inadecuada no 75% dos casos.**

D7. Falta de colaboración co tecido asociativo.

Non existe traballo co movemento asociativo en 3 dos 4 concellos. A colaboración co tecido asociativo é fundamental para o desenvolvemento das políticas de igualdade, pois nalgúns casos poden cubrir necesidades do territorio ás que os concellos non poden chegar, polo que o traballo en rede ou o desenvolvemento dunha estratexia colaborativa pode ter gran impacto na poboación.

D8. Dificultades para detectar e intervir en casos de violencia de xénero.

A través do proceso de investigación social realizado para o estudo de diagnose, comprobouse que na comarca da Terra de Melide a violencia de xénero encóntrase moi invisibilizada, polo que custa moito que dende os servizos municipais podan detectarse casos de violencia contra as mulleres, e realizar unha intervención integral en consecuencia. De feito, en varios dos concellos da comarca coméntase que as mulleres acoden pouco por este tema aos servizos sociais locais, sendo as súas demandas outras, aínda que de maneira encuberta o problema de base sexa a situación de violencia.

Estas debilidades foron consensuadas e validadas no primeiro foro participativo. A súa priorización, segundo o nivel de importancia outorgado polas persoas asistentes, amósase na seguinte táboa:

VALORACIÓN DAS DEBILIDADES	% de Moi importante
A igualdade ocupa un papel secundario nas estruturas de goberno.	83%
Falta de persoal especializado e específico (axente de igualdade).	83%
Falta de coordinación interdepartamental que dificulta a transversalidade.	83%
Baixa cultura da avaliación.	83%
Dificultades para detectar e intervir en casos de violencia de xénero.	67%
Falta de colaboración co tecido asociativo.	60%
Falta de formación de persoal técnico.	50%
Falta de coordinación con outras administracións.	50%
Dependencia económica de subvencións.	50%

Como se puido comprobar, as debilidades que acadan un maior grao de acordo na categoría “moi importante” son que a igualdade ocupa un lugar secundario nas estruturas de goberno, a falta de persoal especializado e específico, a falta de coordinación interdepartamental que dificulta a transversalidade e a baixa cultura de avaliación.

FORTALEZAS

F1. Representación equilibrada entre mulleres e homes nas alcaldías e nos equipos de goberno.

A Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes –LOIEMH– promove que “as administracións se movan cara á participación e á representación paritaria de mulleres e homes na vida política, social, cultural e económica”. Sen embargo, a Lei non marca ningún criterio á hora de escoller ás persoas cabezas de lista, e polo tanto, as persoas candidatas á alcaldía son escollidas libremente polos partidos políticos. Este feito ten a súa repercusión, pois Galicia é a segunda Comunidade Autónoma con menor presenza de mulleres nas alcaldías, con tan só un 13,05% de mulleres alcaldesas. E os datos son aínda peores na provincia da Coruña, pois a cifra redúcese ao 11,8% (11 alcaldesas nos 93 concellos da provincia).

Tendo en conta a realidade da comarca da Terra de Melide, vemos que **dúas das catro alcaldías (Melide e Sobrado) están en mans de mulleres, situándose nunha posición de vantaxe fronte a outras comarcas da provincia nas que a representación das mulleres é nula.** De igual modo, acádase a paridade tamén nos equipos de goberno en 3 dos 4 concellos.

F2. Compromiso do persoal político coa igualdade.

En 3 dos 4 concellos da comarca asegúrase que existe compromiso e implicación por parte do persoal político coas políticas de igualdade, algo que non ocorre en todas as comarcas da provincia, polo que considérase unha fortaleza para Terra de Melide. Situar ás políticas de igualdade como unha prioridade dentro da axenda política revirte nunha maior aposta por dotalas de orzamentos e por programar accións continuadas no tempo.

F3. Existencia de referencias de coordinación interinstitucional para casos de violencia de xénero.

Existen na comarca referencias de coordinación interinstitucional para casos de violencia de xénero, como a Mesa de coordinación do Concello de Melide, algo destacable tendo en conta que nalgúns concellos non existe ningún. Os instrumentos de coordinación, que veñen a dar resposta ás medidas previstas na Lei Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra a Violencia de Xénero, concréntanse de diversas formas (mesas, protocolos, etc.) pero todos teñen como obxectivo mellorar o coñecemento e a coordinación entre os diferentes ámbitos implicados en cada concello para a prevención e erradicación da violencia de xénero, optimizando así as posibles actuacións que sexan necesarias implementar.

F4. Existencia dun servizo especializado

Pese a que a Terra de Melide é unha das comarcas que rexistra menor poboación na provincia, o concello de Melide dispón dun **Centro de Información ás Mulleres**, que ten como función garantir un servizo de información e atención ás mulleres e un servizo de promoción da igualdade entre mulleres e homes, contando con recursos especializados como asesoría xurídica ou psicolóxica. Isto pon á comarca nunha situación comparativamente mellor que outros puntos da provincia, nos que para unha poboación moito maior, unicamente contan cun centro especializado.

F5. Posibilidade de contar con orzamentos propios dedicados a igualdade.

En 3 dos 4 concellos da comarca cóntase con recursos económicos para poder desenvolver accións en materia de igualdade e prevención de violencia de xénero, algo que non se encontra en todas as comarcas da provincia, e que está moi relacionado, como vimos con anterioridade, co compromiso político adquirido polas persoas que ocupan cargos electos nos concellos da Terra de Melide.

F6. Emprego das redes sociais para a difusión das actividades.

En tres dos catro concellos utilízanse redes sociais para a difusión das actividades realizadas en igualdade. O uso das redes sociais por parte das administracións públicas atopan a súa principal vantaxe na posibilidade de ofrecer información de xeito rápido e actualizado. Ademais, nas redes sociais non só a administración consolídase como difusora das noticias e novidades do concello, neste caso en materia de igualdade, senón que as propias persoas usuarias das redes axudan a expandir mais a información, obténdose un efecto multiplicador.

Todas as fortalezas, ao igual que as debilidades foron validadas, establecendo o seu grao de priorización do seguinte xeito:

VALORACIÓN DAS FORTALEZAS	% de Moi importante
Compromiso do persoal político coa igualdade.	83%
Existencia de referencias de coordinación interinstitucional para casos de violencia de xénero.	67%
Representación equilibrada entre mulleres e homes nas alcaldías e nos equipos de goberno.	33%
Existencia dun servizo especializado.	33%
Posibilidade de contar con orzamentos propios dedicados a igualdade.	33%
Emprego das redes sociais para a difusión das actividades.	17%

Caben destacar as fortalezas que máis grao de importancia rexistraron, estas son as relacionadas co compromiso do persoal político coa igualdade e a existencia de referencias no territorio de coordinación interinstitucional para casos de violencia de xénero.

AMEAZAS

A1. Perda de poboación.

A comarca da Terra de Melide perdeu en 20 anos, dende 1998 ata 2017, un 19,2% da poboación, período temporal no que a provincia gañou, de media, un 1,3%. Unhas das razóns desta situación é a baixa taxa de natalidade que se rexistra en toda a comunidade galega, e que tamén afecta aos concellos desta comarca.

A2. Baixa inserción laboral das mulleres.

Na comarca, a diferenza na afiliación entre homes e mulleres é do 11,5 puntos porcentuais, sendo a media provincial de 2,8. Do total de poboación afiliada o 44,2% son fronte a un 55,7% de homes. Cabe sinalar que, xunto con Arzúa, constitúe unha das comarcas coa menor porcentaxe de mulleres afiliadas.

A3. Baixo nivel de formación da poboación.

Segundo os datos do último Censo de Poboación do IGE, o 18,9% da poboación é analfabeta ou non conta con estudos, namentres que a provincia rexistra un 11%. No referido aos datos sobre a poboación que ten estudos superiores, na comarca encontramos un 5,9%, sendo a media provincial un 15,5%. Neste sentido, pode ser que non contar de media cun alto nivel formativo condicione a incorporación ao mercado laboral da poboación do territorio.

A4. Baixa asunción das tarefas domésticas de coidados por parte dos homes.

Segundo os datos extraídos do cuestionario realizado á poboación en xeral, obsérvase que a percepción sobre a necesidade de “Implicar aos homes nas tarefas domésticas e de coidados” aumenta conforme diminúe o tamaño do concello, pois nos concellos grandes esta necesidade maniféstana tan só no 18,1%, nos concellos medianos no 26,1%, e nos concellos pequenos a percepción sobre esta necesidade aumenta ao 35,8%. Na área comarcal da Coruña Suroriental, que inclúe a comarca da Terra de Melide, a diferenza entre o número de horas traballadas polas mulleres e polos homes en tarefas domésticas e de coidados é a maior da provincia, 1,3 horas, dedicando as mulleres 2,6 horas e os homes 1,3 horas.

Así mesmo, atopamos que as desigualdades de xénero pronúncianse ao preguntar polo tipo de tarefas, sendo maioritariamente feito por mulleres a colada, a limpeza dos baños ou pasar o ferro, mentres que os homes dedícanse en maior medida a reparacións na casa, polo que tamén se reflicte a presenza de estereotipos de xénero nas tarefas do fogar.

A5. Alto índice de penalizacións profesionais ao ter parella, casarse e/ou ter fillos/as.

Na enquisa de poboación analizáronse os cambios na vida profesional tras casarse ou pasar a vivir en parella, e tras ter fillas e fillos. Os resultados amosan que os maiores cambios acontecidos na vida profesional suceden tras ter fillas ou fillos. Así, a nivel xeral, a redución da actividade laboral, afectou a un 37,3% das mulleres enquisadas fronte a tan só un 7,8% dos homes. A interrupción do traballo durante un ano ou máis, ao 30,6% das mulleres e ao 2,9% dos homes. Ademais, 4 de cada 10 mulleres enquisadas (41,2%) viron limitadas as súas oportunidades de promoción, porcentaxe que descende ao 16,7% no caso dos homes. Pero para afondar máis nesta cuestións, elaborouse o “Índice de penalizacións profesionais á maternidade” co que medir as diferenzas territoriais do impacto que ten na vida profesional das mulleres o feito de ter fillos/as. Os valores do índice constatan que na zona da Coruña Suroriental a penalización á maternidade é unha das máis altas. Así, o índice de penalizacións profesionais á maternidade das mulleres enquisadas é de 3,03 na área comarcal, sendo na provincia de 2,86.

A.6. Alta pervivencia de estereotipos sexistas.

Os estereotipos de xénero fan referencia a todas aquelas crenzas fortemente arraigadas na nosa sociedade sobre como son e deben ser mulleres e homes. En base a estes estereotipos, susténtanse os roles de xénero, que aluden ao conxunto de papeis e expectativas diferenciais que mulleres e homes deben desempeñar. Canto máis firmes se manteñan nunha sociedade os roles e estereotipos sexistas, menor avance en igualdade de xénero acadarase. Segundo os datos da enquisa realizada a poboación, a área

comarcal da Coruña Suroriental, á que pertence a comarca da Terra de Melide, presenta un dos índices de pervivencia de estereotipos sexistas máis altos da provincia.

A.7. Escasa participación da poboación nas actividades dos concellos.

Segundo se comentou por parte de todos os concellos da comarca nas entrevistas realizadas no estudo de diagnose, é necesario incentivar á poboación para que participe nas actividades programadas polo Concello, nomeadamente nas de igualdade, **pois a participación é nula ou moi escasa.**

A8. Alto índice de envellecemento e de dependencia global.

Galicia é a segunda comunidade autónoma de España con maior índice de envellecemento, soamente por detrás de Asturias. Esta realidade non escapa á comarca da Terra de Melide, que rexistra uns índices de envellecemento (**250,99%**) e de dependencia global (**67,28%**) superiores á media provincial, que son de 148% e de 55% respectivamente. Estes índices supoñen unha ameaza para a comarca, que debe ter moi en conta estes datos para o deseño de políticas sociais estratéxicas.

A9. Escaseza de servizos de transporte público.

A comunidade galega rexistra unha notable dispersión xeográfica, que fai que numerosos concellos contén con pequenos núcleos con apenas vivendas habitadas. De feito, dende o ano 2016 rexístranse máis de 1.000 núcleos de poboación nos que non existe ningún habitante. Esta realidade entronca directamente **coa falta de transporte público que especialmente se nota nas zonas do rural.** Neste senso, as persoas que actúan como axentes chave dentro da comarca apuntan que nesta comarca o funcionamento da rede de transporte público é moi escasa, non habendo boa comunicación nin entre os distintos concellos da contorna, nin entre estes e cidades estratéxicas como Santiago. Isto afecta de maneira especial ás mulleres, que son as que dentro da comarca teñen en menor medida permiso de conducir (56,3% fronte ao 82,4% dos homes).

Neste senso, na enquisa a poboación observamos tamén que a mobilidade foi sinalada como principal problema en maior medida entre a poboación da área da Coruña Suroriental que no resto da provincia (14,8% fronte a 4,8%).

A.10. Escaso emprego das novas tecnoloxías.

As novas tecnoloxías, con Internet á cabeza, crea en determinados contextos unha discriminación dixital, que se ben afecta de maneira maioritaria á poboación maior en xeral, ten tamén un compoñente de xénero importante. Segundos os datos estatísticos, parece que aquelas áreas comarcais máis envellecidas dispoñen dun menor acceso ás ferramentas informáticas, algo que ten que terse en conta de cara á inclusión dun gran grupo de poboación dentro da era dixital. En concreto, **na Coruña Suroriental rexístrase unha porcentaxe de persoas con ordenador moi por debaixo da media provincial, 54,97%** fronte a 67,16%, **sendo tamén menor á media a porcentaxe de persoas con acceso a internet, 66,45%** fronte a 72,56%. Neste senso, nos se contan con datos desagregados por sexo en cada unha das comarcas, pero os datos provinciais alertan dunha clara fenda dixital de xénero, na que tanto na categoría do uso do ordenador como na categoría de uso de internet os homes teñen unha vantaxe de 5 e 7 puntos con respecto ás mulleres.

A.11. Baixa taxa de denuncias de violencia de xénero.

A taxa de denuncias do partido xudicial de Arzúa, no que se inclúen os concellos da Terra de Melide é a máis baixa da provincia con 15,66 denuncias por 10.000 mulleres, mentres que na provincia da Coruña é de 41,8. Estes datos contrastan cos datos recollidos na enquisa a poboación xeral, pois mentres 2 de cada 4 persoas enquisadas sinalan ter coñecemento da existencia dalgún caso de violencia de xénero no seu entorno, na Coruña Suroriental ata 3 de cada 4 persoas declaran coñecer algún caso.

Entendemos que **a baixa taxa de denuncias apunta a unha escasa visibilización do problema.** É probable que este feito teña que ver co grao de ruralidade dos municipios da comarca, onde as manifestacións de situacións de maltrato poden verse moi condicionadas polas propias características das zonas rurais, como son: maior illamento e dispersión territorial, menor tamaño de poboación, dificultades

de mobilidade, menos oportunidades de acceder a un emprego fóra do ámbito familiar, maior índice de envelhecimento, menor anonimato, etc.

A.12. Escaseza de asociacións que traballen en prol da igualdade.

Na comarca de Arzúa encontrámonos con que **non existen no territorio asociacións feministas ou de mulleres que traballen en prol da igualdade.**

A continuación móstranse as ameazas ordenadas por grao de importancia, establecendo unha priorización en base ás percepcións do persoal que asistiu ao Foro de Diagnose.

VALORACIÓN DAS AMEAZAS	% de Moi importante
Baixo nivel de formación da poboación.	100%
Alta pervivencia de estereotipos e roles sexistas.	100%
Alto índice de envelhecimento e de dependencia global.	100%
Escaseza de servizos de transporte público.	100%
Baixa taxa de denuncias de violencia de xénero.	100%
Escaseza de asociacións que traballen en prol da igualdade.	100%
Perda de poboación.	83%
Alto índice de penalizacións profesionais ao casarse, ter parella e/ou fillos/as.	83%
Escasa participación da poboación nas actividades dos concellos.	83%
Baixa inserción laboral das mulleres.	83%
Escaso emprego das novas tecnoloxías.	50%

Todas as ameazas acadan un altísimo grao de importancia, a excepción do escaso emprego das novas tecnoloxías.

OPORTUNIDADES

O1. Medidas de acción positiva para a inserción laboral das mulleres.

As medidas de acción positiva poden ser definidas como estratexias destinadas a establecer a igualdade de oportunidades por medio dunhas medidas temporais que permitan contrarrestar aquelas discriminacións que son o resultado de prácticas ou de sistemas sociais. Polo tanto, funcionan como un instrumento que tende a corrixir as desigualdades entre mulleres e homes. Neste senso, **nos últimos anos as diferentes administracións puxeron en marcha medidas deste tipo relacionadas coa incorporación das mulleres ao mercado laboral**, entre elas a incorporación de mulleres en sectores especialmente masculinizados, incentivos á contratación laboral dos que son beneficiarias as mulleres; contratos bonificados a vítimas de violencia de xénero, etc.

O2. Incremento do orzamento estatal, autonómico e provincial para Igualdade e Violencia de Xénero.

Recentemente foi aprobado polo Congreso o Pacto de Estado en materia de Violencia de Xénero que contará cun orzamento de 80 millóns de euros para os próximos cinco anos, a repartir entre a Administración Central, Comunidades Autónomas e Concellos. Así mesmo, contempla unha serie de medidas, como unha maior vinculación dos concellos coas políticas de igualdade e coa violencia de xénero. Así mesmo, a Xunta de Galicia, dende o 2015, vén incrementando os orzamentos destinados á igualdade e á violencia de xénero. No último ano o incremento foi dun 9,11% respecto aos orzamentos do ano anterior. Por partidas, obsérvase que os destinados á violencia de xénero son os que maior incremento experimentaron, e neste último ano o incremento foi do 31%.

Pola súa parte, a Deputación da Coruña, contou para o ano 2018 cunha financiación do Plan Único (POS+) de 76.000.000 euros. Na comarca da Terra de Melide o **orzamento destinado** nesta mesma anualidade foi de **2.921.447,03 euros**, o que supón un 3,84% sobre o total da inversión do POS+. Neste sentido, o POS+ podería ser unha oportunidade **de financiamento de certas políticas de igualdade a nivel municipal.**

O3. Alto desenvolvemento de normativas e de planificación estratéxica en materia de igualdade na CCAA de Galicia.

Durante as últimas décadas **puxéronse en marcha diferentes estratexias marco dentro da Administración Autonómica**, que poden servir de referencia para o traballo en igualdade dentro das entidades locais. Entre estes instrumentos destacamos o VII Plan Estratéxico de Galicia para a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes 2017-2020; o Plan Galego de Conciliación e Corresponsabilidade; Plan para a Inserción Laboral das mulleres vítimas de violencia de xénero da Xunta de Galicia; DECRETO lexislativo 2/2015, de 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade; Lei 11/2007, de 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral de la violencia de xénero.

O4. Desenvolvemento do Plan de transporte público de Galicia.

Este proxecto porase en marcha ao longo de 2018, e virá a **reorganizar o propio servizo de transporte público galego** co fin de satisfacer a demanda das persoas usuarias, mellorando así a mobilidade. Procurarase dotar ao servizo público de transporte dunhas condicións adecuadas de regularidade, frecuencia e horarios de relación coas localidades onde se sitúan os centros de atracción de viaxes: servizos sanitarios, de educación, de lecer e administrativos, pero axustando á vez a súa prestación a criterios de eficiencia económica.

O5. Existencia dun Protocolo de Coordinación e Cooperacións Institucional fronte a Violencia de Xénero da Comunidade Autónoma de Galicia.

A Secretaría Xeral de Igualdade elaborou no 2017 o Protocolo de Coordinación e Cooperación Institucional fronte á violencia de xénero na comunidade autónoma de Galicia. Esta iniciativa nace co obxectivo de establecer os criterios de coordinación e colaboración institucional entre os distintos axentes implicados na prevención e protección dos actos de violencia de xénero, así como na asistencia ás persoas afectadas. **O protocolo contempla propostas para sensibilizar fronte a violencia de xénero e protocolos de actuación en todos os ámbitos, dende o educativo, o sanitario, o xurídico ate o social.**

O6. Importante rede de recursos de acollemento para mulleres vítimas de violencia de xénero e fillos/as.

Dende o ano 2010 ate o ano 2017 os centros de acollida e vivendas tuteladas acolleron a un total de 747 mulleres e 612 menores, polo que pódese falar dunha **media de máis de 169 persoas atendidas ao ano**. A provincia da Coruña, ao ser a provincia con maior número de recursos e prazas dispoñibles, ao longo do período aloxou unha media anual de 101 persoas, máis do 60% do total de usuarias dos centros e vivendas tuteladas da comunidade.

O7. Maior sensibilidade respecto ás desigualdades de xénero entre a poboación nos últimos anos.

O **2018 parece un ano clave no que á loita pola igualdade e en contra da violencia de xénero** se refire. O éxito da folga convocada o 8 de marzo, Día Internacional das Mulleres, ou os continuos casos que saen á luz sobre violencia sexual, están a ter calado na poboación, que neste momento semella ser máis sensible ante as desigualdades existentes na sociedade actual entre mulleres e homes. Isto que está a ocorrer nas rúas, debería ser tido en conta polas diferentes administracións, tamén a local, para desenvolver políticas encamiñadas a erradicar estas desigualdades, pasando a estar a igualdade de xénero na axenda política dos concellos da provincia.

Tralo repaso polas diferentes oportunidades, de seguido amósase á priorización resultante do primeiro foro participativo:

VALORACIÓN DAS OPORTUNIDADES	% de Moi importante
Importante rede de recursos de acollemento para mulleres vítimas de violencia de xénero e fillos/as.	100%
Existencia dun Protocolo de Coordinación e Cooperacións Institucional fronte a Violencia de Xénero da Comunidade Autónoma de Galicia.	83%
Desenvolvemento do Plan de transporte público de Galicia.	83%
Incentivos e bonificacións á contratación laboral dos que son beneficiarias ás mulleres.	67%
Incremento dos orzamentos estatais, autonómicos e provinciais para Igualdade e Violencia de Xénero.	67%
Estratexias marco da Xunta de Galicia en materia de igualdade (Plan estratéxico, conciliación, coeducación, formación, inserción laboral, etc.).	50%
Maior sensibilidade entre a poboación das desigualdades de xénero nos últimos anos.	33%

Como sucedeu coas debilidades, fortalezas e ameazas, de novo todas as oportunidades valoráronse como moi importantes no 100% dos casos.

5. Conclusións: retos e estratexias

Trala análise e validación dos indicadores da DAFO, levouse a cabo un proceso de investigación cualitativa para dar conta daqueles retos que ten por diante a comarca da Terra de Melide en materia de igualdade, ao tempo que definir as principais estratexias para conseguir que as políticas de igualdade formen parte da axenda política dos concellos deste territorio.

Retos

1. Formar en materia de igualdade á comunidade educativa e outros axentes chave como asociacións de empresariado e entidades sociais.
[Xeración de ideas e estratexias]
  - *Realización de obradoiros de coeducación e valores dirixidos a alumnado e profesorado.*
  - *Realización de obradoiros para que o alumnado adquira coñecementos e habilidades para actuar como mediadores/as en igualdade con alumnado de menor idade ou coas familias.*
  - *Formación especializada no tratamento e actuación en casos de violencia de xénero, destinada aos corpos e forzas de seguridade e centros de saúde da comarca.*
  - *Realización de charlas formativas para as entidades sociais en materia de igualdade e prevención de violencia de xénero, moi enfocadas á detección de casos de violencia de xénero e á posta en marcha de protocolos de actuación.*
2. Acadar maior coordinación entre os concellos da comarca e o tecido asociativo.
[Xeración de ideas e estratexias]
  - *Creación de encontros sistematizados entre o persoal técnico e político das áreas que traballan igualdade dos diferentes concellos da comarca co tecido asociativo, para poder realizar un traslado das iniciativas que se están desenvolvendo por parte das administracións e por parte das asociacións e entidades, podendo establecerse unha colaboración real.*
3. Poñer en valor o traballo doméstico e de coidados.
[Xeración de ideas e estratexias]
  - *Campañas estables no tempo que engloben diferentes accións (obradoiros, relatorios de persoas expertas, creación de contidos audiovisuais, difusión nas redes sociais, etc.) que poñan en valor o traballo nas tarefas do lar e de coidados de menores e dependentes.*
  - *Obradoiros de corresponsabilidade dirixidos en exclusiva aos homes, para o fomento de novas masculinidades e a súa implicación nos coidados e no lar.*
4. Fomentar a coordinación interinstitucional para casos de violencia de xénero.
[Xeración de ideas e estratexias]
  - *Realización de encontros nos que diferentes axentes que interveñan en casos de violencia de xénero (corpos e forzas de seguridade, centro sanitarios, persoal técnico do CIM e Servizos Sociais, etc.) podan compartir información e crear unha estrutura de coordinación senón formal, si informal e efectiva.*
5. Favorecer a empregabilidade das mulleres da comarca.
[Xeración de ideas e estratexias]
  - *Programas de inserción sociolaboral dirixidos a mulleres que contan cunha menor empregabilidade, nomeadamente aquelas que se encontren en situacións de especial vulnerabilidade.*
  - *Obradoiros de empoderamento para dotar ás mulleres de habilidades sociais, profesionais e dixitais.*

COMPARTIMOS *plan*

Diagnose e Plan de Acción das Políticas de
Igualdade de Xénero na Provincia da Coruña

